www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЯ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦІНА ЧЕНТІВ РІК XXXI. Число 193. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 20. серпня. 1923.

PRICE CENTS VOL. XXXI. No. 193. Jersey City, N. J., Monday, August 20, 1923.

НАНОВО ПОЧИНАЮТЬ ВУГЛЕВІ ПЕРЕГОВОРИ

НЮ ЙОРК, 17. серпня. — Вуглевій Комісії Злучених Держав удалося переконати обі сторони в углевім промислі, щоби вони згодилися почати наново переговори про нові умови праці в сьому промислі.

Нові переговори почнуться в слідуючий понеділок о 11. годині рано в Атлентик Сити, Ню Джерзі. Як каже голова майнерської комісії, переговори почнуться якраз з тої точки, на якій вони станули підчас зірвання переговорів в Атлентик Сити дня 27. липня.

ПОЧИНАЮТЬ ВИКОНУВАТИ ПРОГРАМУ ОБЕЗОРУЖЕННЯ

ВАШИНГТОН, 17. серпня. — Нині відбулася тут урочиста обміна підписаних державами копій договорів про обмеженне морських оружень, заключених ще на вашінгтонській конференції в 1921. році. Зараз потім американський департамент фльоти видав приказ обезоружувати кораблі згідно з постановами сього договору.

МІНІСТЕР ПРАЦІ ПОГОДЖУЄТЬСЯ З ГЕДЕСОМ

ВАШИНГТОН, 17. серпня. — Джеймс Дейвис, секретар (міністер) праці, а тим самим головний імиграційний урядник, видав публичну заяву про критику американського імиграційного закона та обходження з імигрантами до Злучених Держав, оголошену недавно в Лондоні англійським представником у Вашінгтоні Гедесом.

Дейвис заявив, що він погоджується з Гедесом в самій найбільше сущій частині його критики, де він говорить, що головною причиною терпіль імигрантів на Елис Айленді є факт, що богато з них приходить до Америки, але не може бути сюди допущений.

З НЮДЖЕРЗЬКОГО ТРАМВАЄВОГО СТРАЙКУ

НЮАРК, 17. серпня. — Стейтовий суд в Нюарку видав трамваєвому підприємству Паблик Сервіс Рейлвей Ко. приказ почати до 10 днів наново зелізничий рух на всіх трамваєвих лініях або предложити судови оправдане, чому воно сього не може зробити.

МАРКИ В ПАМЯТЬ ГАРДИНГА

ВАШИНГТОН, 17. серпня. — Памяткові марки Гардинга появляться в публичній розпродажи з днем 1. вересня. Друкується їх 300 міліонів штук. Перший аркуш дістане в дарунку від уряду вдова до Гардінгу.

ВДОВА ГАРДИНГА ПОКИДАЄ БІЛИЙ ДІМ

ВАШИНГТОН, 17. серпня. — Вдова по президенті Гардінгу покинула вже Білий Дім та перенеслася на приватне мешкання. В пів години опісля сюди спровадилася родина президента Кулиджа.

ДЖИТНЕВА КАТАСТРОФА: 27 ПОКАЛІЧЕНИХ

НЮАРК, 17. серпня. — Поспішний джитневий віз, що віз на собі 40 пасажирів з Джерзи Сити до Байону, наїхав на Гудсон Бульварді на автомобіль, похитнувся на скруті та всею силою розгону вістів на велике придорожне дерево, розбиваючи при тім 27 своїх пасажирів. З них 7 людий було покалічених так тяжко, що їх треба було відставити сейчас до шпиталю. Візників обох возів арештовано за невважний їзду.

МІСТО ЗАГРОЖЕНЕ ГОРІЧУЮЧО НАФТОЮ

САН ПЕДРО, Калифорнія, 17. серпня. — Від невсліджено досі причини займився тут величезний збірник нафти власности Генеральної Нафтової Ко., маючий в собі коло пів мілiона бочок нафти. Насаливши пожару нафта викинула зі збірника та розлявшися довкола, перемінила цілу околицю в одно море полуміни. Ціле місто загрожене пожаром на случай найменчого вітру.

АМЕРИКА ОСТЕРІГАЄ КУБУ

ВАШИНГТОН, 17. серпня. — Американський уряд остерігає уряд Куби, щоби він не нарушував права власности американських горожан, бо в противному разі американський уряд буде примушений виступити проти Куби.

КАНДИДАТИ НА ПРЕЗИДЕНТУРУ

САН ФРАНЦИСКО, 17. серпня. — Калифорнійські газети друкують лист сенатора Джансона, який він писав шість тижнів тому, а в котрім він говорив, що президент Гардинг буде видай іменований кандидатом республиканської партії при слідуючих президіяльних виборах, але що він, сенатор Джансон, рад бувби дістати сю номінацію.

КУ-КЛАКС-КЛЕН КУПУЄ ОБСЛ УНІВЕРСИТЕТ

ВАЛПАРАЙЗО, Індіяна, 17. серпня. — Потайна організація Ку-Клакс-Клен уже поробив всі заходи, щоби перебрати на свою власність Валпарайзький Університет. Сими днями має бути підписаний контракт в тій справі. Клен уже мав поробити всі приготовання щодо перебрання та дальшого веденя університету.

ПУБЛИЧНІ ЗБОРИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

ВИДЕТАВН, Ню Йорк, 17. серпня. — На полиновій фарме відбувається тут публично, з присутностю сотнів людий, збори якоїсь нової тайної організації Ку-Клакс-Клена. Збори відбувалися ночию, при оріяснене великого горіючого хреста. На зборах принято кількох нових, закатурених членів. Один з урядників „невидимого царства" виголосив при тім довжезну промову.

ПРОСВІТНО ЕКОНОМІЧНЕ ВІЧЕ В ПІДГАЙЦЯХ І ЗАРВАНИЦІ.

Заходом філії „Просвіти" відбулося дня 29. червня ц. р. перше публичне просвітно-економічне віче в Підгайцях. Після рефератів д-ра Гр. Стецюка і п. Головінського та після дискусії, в якій забирали голос прент Левицький, студ. Яворський, селяни Скальків та инші ухвалено відповідні резолюції в справах просвітних і економічних.

Дня 11. ц. м. улаштувала філія друге публичне просвітне віче в Зарваниці. В цьому вічу взяло участь більш як 2000 прочан з ріжних повітів, як: Станиславів, Чортків, Рогатин, Снятин, Городенко, Перемишляни і ін. Про значіння освіти і про найдальші завдання читалень реферував делегат Головного Виділу д-р Янів, економічний реферат виголосив адв. д-р Стецюк, про шкільні справи і Рідну Школу студ. Яворський, а про обезпечення інсп. „Дністра" п. Кривокульський. Крім цього з поясненням цих всіх справ виступало трьох селян, з яких селянин Скальків запрезентувався як незвичайно гарний, популярний бесідник.

Оба ці віча, особливо останнє, викликало велике заінтересування серед присутних селян, які зацікавилися порушеними справами, розкупили всі книжки та часописи, які мали предсгести під рукою. Делегати всіх виступлених повітів домагалися недто, щоби в їх повітах улаштувати просвітні віча. Заохочена гарними успіхами обох цих віч підгаєцька філія „Просвіти" уже улаштувати в найблизчому часі цілий ряд просвітно-економічних він.

КАНАДИЙСКИЙ УРЯД ЗААРЕШТУВАВ АМЕРИКАНСЬКУ ВОЄННУ ЛОДКУ.

ВАШИНГТОН, 16. серпня. — Канадійський уряд повідомив американський департамент фльоти, що він арештував американську гарматну лодку „Ґовернер", на котрій їхали американські морські резервісти в своєрічну подорож, бо ся лодка нушкодила шлюзу на Канаді Вілнай.

ВИБОРИ НА ЗАКАРП. УКРАЇНІ.

Чехословацький уряд вислав на Закарп. Україну окрему комісію для переведення виборів до громадських рад. Вибори відбудуться в м. вересні.

НАГАРОДИ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ.

Манітобський Університет призначив сього року дві нагороди для тих студентів, що здали з найлучшим успіхом матрикуляційний іспит, 11 степеня. Першою нагородою є 50 доларів готівкою і зворот шкільної оплати на факультеті штук і знаний; другою нагородою є зворот шкільної оплати на факультеті штук і знаний; другою нагородою є зворот шкільної оплати за один рік.

З українських студентів першу нагороду одержали Віктор Горецький зі Стоцвар, Ман. і панна Е. Дзьопко з Вирдек, Ман. Другу нагороду одержав Василь Калинчук з Ст. Бонифейс.

АНГЛІЙСЬКА ПОЗИЧКА ДЛЯ ІРЛЯНДІЇ.

ЛОНДОН, 17. серпня. — Як доносять англійські газети, Англія має незадовго уділити ірляндській свобідній державі 6 міліонів фунтів штерлінгів позички.

ПРОВІДНИК ОСТЕРІГАЄ СІОНІСТІВ.

КАРЛЬБАД, Чехія, 16. серпня. Др. Хаїм Вайцман, голова сіоністичної організації світа, що тепер відбуває свій 13-ий світовий конгрес, остерігав членів конгресу перед критикованнєм англійського уряду. Після нього взаїмні відносини межи Жидами та Англією мусять опиратися на взаїмнім довірю, і тому сіоністи, хоча повинні виступати проти обмеження жидівських прав в Палестині, не повинні підривати довіря до Англії.

З УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КАНАДІ.

В Йорктрні, Саскачеван, відбувся річний мітінґ шеровців „Елеваторної Компанії Руських Фармерів".

Усіх учасників мітінґу було коло 100 фармерів. Предсідником мітінґу був М. Стечишин, адвокат з Йорктону. До ради директорів вибрано: Я. В. Арсенича, як президента, Гр. В. Стіпчевка з Йорктону, яко заступника, Н. А. Григорчук, голова з Етельберт, яко секретаря, Т. Д. Ферлей з Вінніпеґу і В. Колодзінського з Толстой, Ман. як директорів.

На засіданню дирекції було рішено привити В. Свистуна, дотеперішного директора публичної школи в Етелберт, як кандидата на генерального управителя компанії, з тим, що покищо він буде працювати як помічник п. Я. Кунінського, теперішного генерального управителя компанії.

СЛІВ НЕ ВІРУТЬ.

В краківському „Пісті", брата Вітосівців, читаємо в передовиці між між иншим таке:

„Зле".

„Розшаліла останніми тижнями дорожнеча хапає за горло найширші круги населення. Не можна нічого купити, не можна щадити. Товари за дорогі а ощадности тонуть протягом днів...

„В таких умовинах не важко о кипіння. Пче кипіння серед суспільности є.

„Пишучому ті слова оповідали в редакції хлопці з під Кракова: „Нема иншої ради, тільки мусить бути революція". Двох вчителів з під Кракова не крилося з думкою, що польська держава не вдержиться і мусить упасти", де инде знова говорять, що хлопам не буде добра, поки існуватиме Польща".

СОВІТСЬКА ГОСТИННІСТЬ.

Після приїзду з Марсилії до Новоросійська першої партії 500 бувших російських вояків місцевий відділ державного політичного правління арештував 30 осіб за те, що мали затати свій старшинський степень і не призналися, що вони брали участь в домовій війні по стороні білогвардейських організацій генерала Врангля. Арештувані реєміґрантів викликало обурення инших реєміґрантів, що зажадали увільнення своїх товаришів, що покаялись і перебули страшну нужду на еміґрації.

НЕЩАСНА ПОДІЯ

Один з мінецкого повіту, в в Шумську, крепісників Суражського державного лісу, зустрінувши селянина, що пас свої коні під лісом, забив його витрілом з револьвера. Коли зібрався нарід на місце цієї події, то жінка забитого з розпуки зарубала сокирою лісника-душогуба. Подія викликала серед населення заворушення.

ЗМІНЯЮТЬ СТАРОСТІВ.

На місце старости Мари, жидівським старостою назначено відомого україножера Слоньського, знаного добре з репресій супроти „Українців" у Долинщині. На місце добромильського старости Скаржинського прийде новий представник „залізної руки".

БАНКРОТСТВО БАНКУ В КАНАДІ.

Торонто, провінція Онтаріо, 17. серпня. „Говм Бенк оф Канада" завісив нині виплати величезні суми на своїх поличках.

ПУАНКАРЕ ВІДПОВІДАЄ АНГЛІЇ

ПАРИЖ, 17. серпня. — Французький премієр уже виготовив відповідь на посідну ноту англійського премієра Болдвіна та вислав уже її до потвердження бельгійському урядови.

Кажуть, що нота відповідає остро на заяву Англії, що зв'ятте Рурщини є безправним актом насильства. Франція має теж робити ноту пропозицію щодо суми, яку Німеччина має заплатити як воєнне відшкодованнє. Кажуть, що Пуанкаре має стояти на становищи, що Франція не може попустити понизче 26 міліярдів золотих марок.

Франція також настає на задержаннє Рурщини в своїм посіданню.

НІМЕЦЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ХОЧУТЬ ВЕРХОВОДИТИ НОВИМ УРЯДОМ

БЕРЛІН, 17. серпня. — Заряд соціялістичної партії видає заяву, в котрій пропонує резиґнацію уряду Куна натискови соціялістичних посол в парляменті та начерпує, яку політику має провадити новий уряд.

Сей самий заряд наперед винує голову державного банку за дальший спад курсу німецької марки.

ДАЛЬШІ ЗАВОРУШЕННЯ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 17. серпня. — Полоса заворушень поширилася нині здовж Рену на три нові міста, але по силі їх видно, що вони не скріпляються, але слабнуть.

В місті Альтдорфі прийшло до кровавих заворушень, в котрих погибло вісім осіб, а ранено 60.

ГРАНИЦЯ МЕЖИ РУРЩИНОЮ ТА НІМЕЧЧИНОЮ ЗАМКНЕНА

КОБЛЕНЦ, 17. серпня. — Окупаційна команда замкнула по день 16. вересня границю межи окупованою територією та Німеччиною.

Рівночасно вона заборонила курс нових одно-міліонових німецьких банкнотів, заборонюючи, що кожда така найдена нота бути сконфіскована і знищена без відшкодовання для посідача.

АФЕРА БЕРГДОЛА

МОСБАХ, Німеччина, 17. серпня. — Американці Гувен Ґрифіт та Віктор Нілсон, арештовані за намагання упровадити з Німеччини американського дезертира Бергдола, зізнали перед слідчим суддею, що вони в цій афері не винуваті.

На закид судді, що вони зловмисно викрали Бергдола з Німеччини, поперли могі що Франції і там видати американській владі, відповів Ґрифіт, що сього він не міг зробити хочби тому, що в хвилі арештовання в його авті не було досить газоліну поїхати не то до Франції, але й до Дісельдорфу. Поліційні урядники ствердили правдивість сьої заяви.

З ПОДОРОЖИ АМЕРИКАНСЬКИХ СЕНАТОРІВ ПО РОСІЇ

БЕРЛІН, 17. серпня. — Німецькі купці, приїзджаючі послідними днями з Росії, оповідають правдиві чуда про гостину американських сенаторів та других урядників, приготовляючих до аґітації за визнанням большевицького уряду Злученими Державами.

Купці бачили, що большевицькі чиновники розвозять американських сенаторів дорогими автами, дають їм жити в гарних готелях або палацах, запивають їх шампанами, а весь час стерегуть перед зовнішним світом та напихають большевицькою пропаґандою за визнанням.

ГОЛОД СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО СИБІРУ

НОВЯ, Аляска, 17. серпня. — Капітан американського корабля „Блю Сі", який недавно часу заграли були большевики, оповідає на основі своїх спостережень, що населення північно-східної части Сибіру терпить страшний голод і нужду, бо не має звідки роздобути хліба наслідком большевицьких розпорядків проти торговлі.

ФАШИСТИ ДУМАЮТЬ ЧИСТИТИ СВОЮ ПАРТІЮ

РИМ, 17. серпня. — Премієр італійського кабінету Мусоліні призначив італійському послови Робертови Фаріначчі уряд вичистити фашистську партію з всяких невідповідних елементів.

ЗАКЛИКАЮТЬ ЕВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ ДО ЗРІВНОВАЖЕННЯ СВОЇХ БУДЖЕТІВ

КОПЕНГАГА, Данія, 17. серпня. — Нині покінчилися тут наради Межипараляментарної Юнії, яка обєднує представників парляментів всіх держав світа. Конференція закінчила свої наради ухваленнєм ряд резолюцій, з котрих найважнійша закликає всі держави, щоби вони зрівноважили свої буджети, себто щоби приноровили свої видатки до своїх прибодів.

ЛІТАКИ НА СЛУЖБІ ПОДАТКОВОГО УРЯДУ

МАДРИД, Еспанія, 17. серпня. — Еспанський уряд постановив запровадити відділ літаків, що називатимуть полярні, і викручуються від плачення податків. Летуни мають літати понад полями, щоби при помочи фотографії винайти, кількох поверхні землі має кождий посідач грунту.

ЗЕМЛЕТРУС НА СИЦІЛІЇ

КАТАНІЯ, Сицилія, 17. серпня. — Ціле морське побереже навістило нині сильне потрясенне землі. Землетрус викликає переполох серед населення, але на щастє не зробив нікої поважної шкоди.

ЗНОВА КИТАЙСЬКІ БАНДИТИ

ЛОНДОН, 17. серпня. — З Гонконґу доносять, що китайські бандити напали на одну католицьку місію та шпиталь і забрали в неволю двох католицьких священиків, щоби за них вимогти викуп.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА „СВОБОДА"

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКОВАННЄ ПІКЕТІВ, РОЗКИДОК, АФІШ, ЧЛЕНСЬКИХ КНИЖОЧОК, СТАТУТІВ, КНИЖОК, КОВЕРТ І ЛИСТОВИХ ПАПЕРІВ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦЬ, ЧАСОПИСІВ І ВСЯКИХ ИНШИХ РЕЧИЙ, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ.

РОБОТИ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА УДАВАТИСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ЗАМОВЛЕННЯМИ ДО СВОЄЇ ДРУКАРНІ НА АДРЕСУ:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1896.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Place copies for year:
Cost year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
Cost year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Передплата триває:
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзі Сіті і заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

Рекламациї обходяться 1.00 Manchester, Eng. K. H. Gomel 1006 Manchester.

Не сповщення редакції за зміненням.

З Канади висилайте висилати гроші лише на у. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПІМСТА СУДЬБИ.

М. Палеольог, французький амбасадор на царськім дворі підчас великої війни, оповідає в своїх памятниках про своє бачення з царем Миколою II, яке він мав дня 21. падолиста 1914. року, отже якраз тоді як російські війска робили удачні наступи в Галичині. Цар розложив був карту Европи та говорив, що то він зробить, як Росія вийде побідницею у війні:

„У Східній Прусії Німеччина буде мусіти приняти випросторовчі границі... Познаньщину та частину Силезії треба буде забрати для відбудовання Польщі. Галичина та західна частина Буковини дозволить Росії опертися о природну границю, Карпати..."

В кілька днів днів описля, під датою 1. грудня 1914. року сей амбасадор записав у своїм памятнику таке:

„Царство російську владу заведено в Галичині, а вже урядники завели там найгіршого рода русифікацію неможби для привитання населення. Вступаючи на галицьку територію великий князь Микола Миколаєвич говорив у відозві: „ВАМ, НАРОДИ АВСТРІЇ ТА УГОРЩИНИ, РОСІЯ НЕСЕ СВОБОДУ ТА ЗДІЙСНЕННЄ ВАШИХ НАЦІОНАЛЬНИХ МРІЙ. Вона бажає, щоби кождий з вас від нині ріс та розвивався, задержуючи дідичну мову та віру." Але з тої програми вже не лишилось нічого. Російський націоналізм мандрує по Галичині. Всю адміністраційну власть зложено в руки графа Володимира Алексевича Бобрінського,... а сей любить говорити: „Я признаю лише три віри у східній Европі: православну, католицьку та жидівську. Юніяти се зрадники православія, ренегати я відступники. Ми мусимо навернути їх назад на правдиву віру хочби силою."

„Переслідування почалися сейчас. Арештовано митрополита Шептицького, прокляття Васиділи; конфіската церковного майна; нищенне унітських богослужебних книг; заступлювання католицьких священиків православними попами; відсилання українських дітий до Києва й Харкова в цїли виховування їх в православній вірі; — осьцьо принесли два місяці, на релігійнім поли. На політичнім поли додаймо ще до сього: заміканнє газет, шкіл, відправа всіх урядників...

„Я говорив про се урядово зі Сазоновим, вказуючи йому на шкоду, яка з сього виникне для російських упливів в Галичині, де Габсбурги зробилися популярними. „Я признаю", — говорив Сазонов, — „що політика Бобринського є часто нещаслива та що наші урядники накладають тверду руку, але не ждіть від мене, щоби я став обороняти уніятів! Я поважаю римо-католиків, хоча мені жаль, що заблуджають. Але я ненавиджу та погорджую уніятами, бо вони ренегати!" "

Ось такі історичні переходи переживала українська католицька церква в Галичині не так дуже давно. Нагадуються сі події тепер, коли на місце старих переслідувань та знущань стрічається з новими; коли на місце царських переслідувань української католицької церкви настали переслідування Польщі над українською католицькою церквою в Галичині та над кождим проявом свідомої української національної думки та роботи серед православної церкви на Холмщині, Волині та Полісю; коли до сьо знущань пристали ще й Румуни зі своїми переслідуваннями української православної церкви на Буковині та Бесарабії, коли до всеї сеї банди любителів релігійного почування людини прилучились московські большевики, ставши на службу московського націоналізму в його боротьбі проти автокефальної української православної церкви на Великій Україні.

Нагадується на вістку про ті теперішні, біжучі знущання ті давні, минулі знущання передусім через одно. Як бачимо зі спомнів французького амбасадора в Петрограді, головним мотором переслідування української церкви був російський царат. Се він хотів опертися об Карпати, винищити всіх католицьких Українців як зрадників російського православія. Нагадуються сі переслідування, і нагадується доля сього гнобителя. Нагадується, що з царя, який вів війну за поневолення національне й релігійне галицьких Українців, з його Сазонових та Бобрінських та з цілої хмари його опричників, не стало сліду, тоді як засуджена ними на смерть українська католицька церква в Галичині живе, бо розвивається і бореться.

Не можна читати історичних споминів французького амбасадора, не подивши про те, що в світі існує якась історична справедливість, яка сама собою нищить все несправедливе, яка вийшає всіх у кінцеві, неправду, знущанє. Як пропав цей царат, що так гордо, в пустю говорив, що він знає на сході Европи лишень римо-католиків, православних і жидів, так пропасти мусить всі ті, що тепер злізлися на Україну душити всяке стремлінє українського народа до самостійного життя після своєї волі та вподоби.

ПЕРЕМІНА ДЕКОРАЦІЇ.

На місце Раковського головою совіта народніх комісарів на Україні обрано Чубаря. Це нове призначення з боку українських національних інтересів не може бути визнано корисним придбанням в жадний спосіб.

Призначений тепер головою совіту народніх комісарів Чубар, хоч з походження й являється „малоросом", ніколи виразно своєї національної лінії не зазначав. Являючись лише рядовим членом комуністичної партії, позбавлений більшого авторітету й впливу, він очевидно в своїй роботі буде слухняно виконувати всі наказівки Москви.

УКРАЇНСЬКІ ВИСОКІ ШКОЛИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ З КІНЦЕМ ШКІЛЬНОГО РОКУ.

(Від власного кореспондента).

Заходами українського громадянства, яке живе на еміграції в Чехословаччині, дякуючи матеріяльній допомозі чехословацького уряду, маємо в Чехословаччині вже три українські високі школи: Український університет в Празі, Український Господарську Академію в Подебрадах і Український Вищий Педагогічний Інститут ім. Михайла Драгоманова в Празі.

* * *

Найстарша українська висока школа в Чехословаччині — се Український Університет в Празі.

Український Університет заснувався з початком 1927 р. в Відні, де устроїв перший цикль своїх викладів.

Дякуючи прихильности чеського уряду, передовсім президента Чехословацької Републики Масарика і міністра закордонних справ Бенеша, як також прихильного чеського університету в Празі, Український Університет переніс до Праги, де в осени 1921 р., себто з початком шкільного року 1921—22, міг розпочати правильно університетську діяльність.

Тепер Український Університет в Празі має за собою вже два роки діяльности (шкільні роки 1921—22 і 1923—23). За той час він розрісся, кріпнув.

Складається Український Університет з двох факультетів: фільософічного і правничого. Фільософічний факультет мав при кінці сього шкільного року 11 професорів звичайних, 2 професорів надзвичайних, 2 доцентів і 2 лекторів. Правничий факультет мав 7 професорів звичайних, 3 професорів надзвичайних і 1 доцента. Разом в цілім університеті було 28 учительських сил: 18 професорів звичайних, 5 професорів надзвичайних, 3 доценти і 2 лектори.

Тепер плянується поділ фільософічного факультету на два: факультет фільософічно-історичний і факультет математично-природописний.

При університеті підготовляються молоді наукові сили, які дістають на сю ціль заходами університету окремі стипендії від чеського уряду. З окрема президент Масарик призначив на наукових стипендистів окремий фонд.

В минулім шкільнім році університет розвинув також наково-видавничу діяльність. Видав цілий ряд викладів професорів для вжитку студентів при іспитах, а також розпочав видавництво наукових підручників. Доси вийшли: „Загальна наука права і політики" проф. Д-ра Станислава Дністрянського, „Огляд української історіографії" проф. Дмитра Дорошенка і „Лекції по історії українського права" проф. Ростислава Лащенка.

Друкується підручник хемії проф. Д-ра Івана Горбачевського. Крім того є готовий цілий ряд праць, які ждуть на видання. Кінчиться друкувати „Наукові Збірник Українського Університету в Празі", де поміщені наукові праці професорів і доцентів університету. Готовиться до друку правничий науковий збірник в честь ювилею проф. Д-ра Станислава Дністрянського.

Перший сенат Українського Університету (шкільний рік 1921—22) мав такий склад: ректор проф. Др. Олександер Колесса, проректор проф. Др. Станислав Дністрянський, декан фільософічного факультету проф. Др. Степан Смаль-Стоцький, продекан проф. Др. Антонович, декан правничого факультету проф. Дністрянський, продекан проф. Др. Володимир Старосольський.

Склад другого сенату (шкільний рік 1922—23) такий: ректор проф. Дністрянський, проректор проф. Колесса, декан фільософічного факультету проф. Дмитро Дорошенко, продекан фільософічного факультету проф. Смаль-Стоцький, декан правничого факультету проф. Федір Щербина, продекан правничого факультету проф. Отто Ейхельман.

В червні сього року відбулися вибори сенату на будучий шкільний рік 1923—24. Сей третій сенат, який почне урядувати в вересні сього року, має такий склад: ректор проф. Др. Ів. Горбачевський, проректор пр. Дністрянський, декан фільософічного факультету проф. Колесса, продекан фільософічного факультету проф. Дорошенко, декан правничого факультету проф. Отто Ейхельман, продекан правничого факультету проф. Старосольський.

Сей короткий огляд про Український Університет у Празі закінчу отсею увагою:

Через те, що ініціятиву до заложення Українського Університету дали українські професори з Галичини, передовсім проф. Колесса, який особливо заслужився для перенесення університету до Праги й укріплення його як ректор в першім шкільнім році в Празі, і проф. Дністрянський, який поклав заслуги як ректор в другім шкільнім році в Празі, — в деяких кругах нашого громадянства вперлася думка, що се є „галицький університет". Така думка є дуже шкідлива і з огляду на те, що нам між собою не треба ділитися чи на „Галичан" і „Наддніпрянців", чи ще може на дрібніші части („Галичани", „Волинці", „Холмщаки", „Київляни", „Полтавці" і т. д. і т. д.), і з огляду на те, що коли сказати, що Український Університет в Празі є „галицький", то се дає Польщі оружє в руки виступити проти Університету дипльоматичним шляхом через чеським урядом, бо Галичина належить до Польщі.

Отже ся шкідлива думка є неправдива. Український Університет в Празі є український або взагалі всеукраїнський. Він гуртує професорів і студентів з усіх українських земель і має за ціль працю для України.

Про всеукраїнський характер українського університету в Празі свідчить хочби склад його професорів. На 28 учительських сил є 18 Наддніпрянців, 6 Галичан і 3 Буковинців.

Студенти університету походять також з усіх українських земель.

* * *

Українську Господарську Академію в Подебрадах заложено перед роком, дякуючи ініціятиві Українського Громадського Комітету в Чехо-Словаччині.

Має вона характер високої технічної школи з особливим узглядненням науки про хліборобство. Наука в Академії обчислена на три роки.

В минулім шкільнім році (1922—23) в Академії був тільки перший рік науки; в слідуючім шкільнім році (1923—24) студенти, які поміщили перший рік науки, перейдуть на другий.

В першім році своєї діяльности Академія під проводом ректора проф. Евгена Шовгенева вспіла зорганізуватися й укріпитися, так, що знаходить признанне всіх, хто приглянеться її діяльности. Між ін. розвинула вона також живу видавничу діяльність, видаючи виклади професорів для вжитку студентів при іспитах.

* * *

Український Вищий Педагогічний Інститут ім. Михайла Драгоманова в Празі тільки що заложено, і він розпочне свою діяльність, як в слідуючім шкільнім році (1923—24). Ініціятиву до заложення Інститута дав Український Громадський Комітет в Чехословаччині. Ціль Інститута: виховувати учителів для українських середніх шкіл. Директором Інститута є проф. Леонід Білецький, який доси був професором в Українськім Університеті у Львові.

Дня 7. липня було святочне відкриття Інститута в одній з саль чеського університету. Після святочної промови голови Українського Громадського Комітету Микити Шаповала і наукового викладу Директора Інститута проф. Білецького виголошено привіти від Українського Університету (ректор Дністрянський), від Української Господарської Академії (ректор Шовгенів), від українських студентських і громадських організацій, від представників чеського уряду і т. д.

* * *

Ціль усіх трьох українських високих шкіл в Чехо-Словаччині: утворити українську високу школу, якої на українських землях через нужинецьке панування не було, стати організаційними центрами для будучих високих шкіл на українських землях, виховати своїх студентів на культурних робітників для України.

Бажалося би вислати на українські землі як найбільше культурних робітників на всіх областях національного життя і самі школи, як тільки буде змога, перенести на Україну.

Прага, в липні 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

ДУМКИ

Колиб Українці були такими чваньками і „блоферами" як Поляки, то моглиби пустити у світ байку, що президент Кулідж походить з українського роду.

Могли Поляки зробити з українського генерала Курокого, Поляка Куровського, то ще лекше булоб нам сказати, що прізвище Кулідж то наше Кулїч або Куліш.

* * *

Франція пробує проковтнути гірку англійську „пігулку" із доброю „міною", а це тому, що ще аеропляни і другі воєнні приготовання невикінчені. Але французька лисиця не обдурить так легко англійського бульдога.

* * *

Чимраз голосніше лунає клич по світі „Хлібороби усіх країв єднайтеся!"

Може хоч тепер перестанемо встидатися своєї селянської нації і здорового селянського світогляду.

* * *

Наші перші будівничі української державности проголосили Україну соціялістичною республикою. Колиж тверезі люди питалися, яка рація є, щоби прикладати суспільну теорію промислових країв до нашої хліборобської нації, вони відповідали: „Ми мусимо показати себе перед західнім світом, що ми не є зацофанці."

Виходить на те, що вони ніяк не дивилися на дійсні потреби свого власного народу, а на обнїю чужих. Щоби виславити себе „поступовцями", занадстили українську силу, яка може творитись і скріпитись виключно тільки селянською ідеольогією широких Українських мас.

* * *

Кореспондент „Свободи" сказав дуже влучно, що інтерес міст не іде в парі з інтересом сіл. Поминаючи суспільно-економічну квестію, лишається ще та правда, що міста на Україні на ділі не є українські. У них населенне переважно і чуже і вороже.

Повстанє української незалежної держави може прийти скоріше, чим комунеїзмуть та нас здається. Українські маси вже нині національно свідомі. Ця свідомість зорганізує їх скоро у цінкий, національний фронт. Тисячі різунів чеки не устоять вже українського руху, який тепер дійшов до самого споду і поширився на цілій території, замешкалій Українцями.

* * *

У кождого Українця, що стикався з Москалями, є глибока погорда для усього, що московське. Наші селяни дивляться на Москалів як на дикунів, брудних й гидких, душею і тілом. Наші люди не дружаться і не живуть у купі з Москалями. Віками жили побіч себе, але не з собою. Послідних кілька років еще сторах скріпило це чуття, що Україна не може ніяк іти у парі з Московщиною.

Москвофільство є живе тільки у платних шпіонів на службі московського уряду і в тих нашних недоделів, які не годні розпізнати, що ним, а що день.

* * *

Проти Польщі є у нашого народу ціла історична традиція. Дармо пробував Виговський і другі гетьмани, дармо пробував тепер Петлюра ти на мирову політику з Ляхами. Український нарід не дав і не дасть ніколи своєї згоди на союз з кривоприсяжним народом підпанків. Нині принялася наконець здорова думка, що нам не шукати ніяких підпор, а самим збудувати таку кріпку державу, щоб обійтися без чужої помочи.

Чуй-Дух.

ВИДАННЯ МИХ. ГРУШИВСЬКОГО

Від Куруківщини до Кумейщини, том 8, частина 1 ..... $1.50
Початки Хмельниччини, том 8, частина 2 ..... 1.00
Історія Української Літератури, том 11/12 ..... 1.50
Українська Революція, Др. Мих. Лозинський, Галичина рр. 1918-1920 ..... 1.00
Правильні оповідання, казки і байки, Африка та Америка ..... .85
Хмельниччина в розвитці (1648-1650), том 8, частина 3 (оправ.) 2.00

Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

„ДЕРХОВИНА"
сольоспів пісні з акомпаньяментом фортепяну.
Уложив і видав ВИК. ВАЛУЙКО.
ЦІНА ОД ЦЕНТІВ.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПРАВИЛЬНИЙ ШЛЯХ.

В дни 17. червня відбулася у Винниках (місточко біля Львова) ініціятивна нарада представників громад судового повіту Винника. На тій нараді вирішено, утворити у Винниках приватний український учительський семінар. Ця подія спричинена в першу чергу розпорядком варшавського міністерства про постепенне закриття мужеських відділів державного українського семінара у Львові. Зовсім зрозуміло, що жива нація реагує і реагувати-ме на того рода практики творенням власних цінностий. Так мусить бути і так буде. В цьому конкретному випадку винницька громада сповняла однак щось більше, чим свою повинність. Бо дала почин до діла не матури льокальної а загально-національної.

Більші міста на всій українській території становлять поки що остої ворожо-національного імперіялізму. Там міста о характері російськім, тут польськім, і на Великій Україні і на західно українських землях чужонаціональний характер міст причинився у великій мірі до нашої останньої невдачі.

Місто в житті кождої нації відіграє першорядну ролю. Без міст о національному характері нація — немов тіло без нервів. Це впрочім така стара правда, підтверджена такою масою фактів (Київ через весь час визвольних змагань, Львів 1918. р.) що розводитись над цим нічого. В напрямі опанування міст у нас роблено дуже мало. Час до часу міщанство видвигає цей клич, як чинник найбільш заінтересований. Але ця важна справа ніколи не була поставлена на таку висоту, як належить.

Так як тепер міста представляються, немає надії, щоби вже в близькій будучині характер міст змінився в нашу користь. Безсумніву, з кождим роком будемо вписувати в наш національний буджет більші або менші плюси, в міру того, як нація розвивати-меться передовсім економічно. Та мусимо зважити, що наша матеріяльна нужда з одної, і опір чужонаціонального елементу з другої сторони безпосереднє захоплення міст робить дуже утяжливим. Можливо, треба подумати над іншою тактикою. Тактикою та — це осачування міст. Українізація передмість і підмійських громад й творення там національних фортів у формі шкіл, кооператив, читалень, захистів тощо. Окруження міст сильним національним перстенем, який кождої хвилі може затиснутися і пригадати чужому елементови в містах, що довкруги них українське море. Узалежнення міста від села, допровадженнє до того, щоб можливим був бойкот міст в кожду хвилинку — це ідея, яка повинна присвічувати нації в здобуванню міст.

Можливо, що Винники своїм рішенням дадуть добрий початок великому ділу. Тільки щоб їхня ухвала не остала паперовою.

Д. П. в Заграві.

ВИЯСНЕННЯ В СПРАВІ „КУБАНЦІВ".

Справа утікачів на Кубі прибрала досить розголосу і тому подаємо близші інформації.

Обєднанне занялось справою утікачів після того, як лише дізналось про їх положенне на Кубі. При висвітленню справи мужчинщину не є звичайні еміґранти, між якими находяться і бувші стрільці У. Г. А. Всі вони вже перед тим робили заходи, щоб вислатися до Злучених Держав, а коли спроба не вдалась, вони звернулись до Свободи і Обєднання.

Щоб їх ратувати, видало Обєднанне відозву до збірок на сю ціль, яка була поміщена в наших часописах і візвало кревних та знакомих, щоби голосились, чи годяться дати матеріяльну поміч при спровадженню утікачів до Злучених Держав.

До сеї пори вплинуло до каси Обєднання разом $76.25, що вистарчає на оплату подорожі делеґата на Кубу в одну сторону. Зі знакомих зголосилось до Обєднання пятьох (5), а з тих оден згодився дати допомогу.

Відомо, дати допомогу всім утікачам неможливо. Тому Обєднанне звернулось до американського уряду в Вашінґтоні, щоби їм дозволено приїхати сюди.

Рівнож рішено післати на Кубу делеґата і на це згодився один священик з Канади (Удержанне священика булоб злучене з малими коштами, а він мавби старатись о допомогу для біженців від тамошних добродійних американських товариств), однак досі не одержав він ще відпустки від дієцезального уряду. Поза сим Обєднанне, яке не має жадних „чорних" чи „червоних" фондів та опирається лише на жертви суспільности, буде робити те, що в даних обставинах зможе, на що йому його фонди дозволять.

Хто, справді хоче помогти „Кубанцям", хай поспішить з датком на фонд „Утікачів на Кубі".

Обєднанне Українських Організацій в Америці.

СПІВАНИК У.-С. СТРІЛЬЦІВ
вже є в Америці.

СПІВАНИК ДЛЯ ХОРІВ, ДУЕТІВ і СОЛЬОВИХ ПІСЕНЬ, ПІД НАЗВОЮ:

„СУРМА"

ВИДАННЄ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"
У ЛЬВОВІ,

Містить в собі 76 стрілецьких пісень з нотами на хор, а таких на один і два голоси.

Кромі того зібрка багато ілюстрована.

Книжка друкована у Львові на найкрасшому папері.

Ціна лише 35 центів.

Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA". 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Враження подорожного.

64 СТОРІН КАТАЛЬОГ КНИЖОК 64

ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"
ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

ПРИ ЗАМОВЛЕННЯХ ПОНАД $5.00 ДАЄМО ВІДПОВІДНИЙ ОПУСТ.

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

БРАТИ.

Де шумлять пороги, де Дніпро реве —
Там віками у неволі мій народ живе.
В ланцюхах душа і тіло, дух його в ярмі —
Він блука як тінь недольна, стогне у пітмі.
А зрадлива доля мабуть і не прийде,
Доки їй на зустріч сам народ не вийде.

У Дніпрових филях чайка день і ніч квилить —
Так народ її не чує: він як мармор спить...
І вона сердечна плаче, повна сліз журби
У ярок і скелі питає: Чом мовчать раби?
Зіроньки шепочуть: Волю мати буде,
Хто любов до неї у душі розбуде!

Жайтесь мовляє Збруч: Дніпровий мій брате!
Тяжко мене, мене горечьку пронзяє...
Води мої — сльози, кров орлів підбитих,
Сам я знов невільник у катів неситих.
Ластівка щебече: Хто відвагу має,
Той рабом не буде, той пута зломає.

І Дніпро нахмурився, злютувавсь, рухнувся,
Покотились филі... ввесь народ проснувся.
Чайка білосніжна до Збруча летить —
Радісно співає: Раб уже не спить...
Лиш народ, що плаче, зайка і сумує,
Є негідний долі... волі не відчує!

Гриць Круговий.

ПЕРШИЙ ЗІЗД ЦЕНТРАЛЬНОГО СОЮЗА УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА.

В днях від 11. до 18. липня ц. відбувся в вільному місті Данцігу І. Звичайний Зїзд Центрального Союза Українського Студентства. З традиційного місця Конгресів, Зїздів і Конференцій — Цесус зі своїм I.-ним З. З. з міста Праги упинився у вільному місті Данцігу. Се сталося з оглядів економічних.

На І. З. З. явилися: Управа Цесус і його Ревізійна Комісія та представники 15 організацій в числі 38 осіб. На отворення прибули як гості 2 делегати від німецького студенства, представники Української Громади Данцігу, Українського данцігського банку, тамошнього Українського Громадського Комітету та Кооперативи.

Після привітів і формальностей відкрито І. З. З. приступив того дня до програмової праці. По звіті мандатної комісії стверджено, що на І. З. З. присутні 35 делегатів з правом рішаючого голосу з 93 мандатами від понад 4,650 членів. Після сього по виборі президії слідували через три і пів звіти, як з місць так і Управи Цесуса. В тім часі відбулася і широка дискусія над виголошеними звітами, в якій критично оцінено всі додатні відємні сторони початкової праці Цесуса. На закінчення 4-го дня уділено абсолюторію працюючим тепер членам Управи Цесуса як також висловлено догану та піддано під суд тих товаришів-члени Управи, які задля неоправданих причин відтягнули від праці. Тогож дня вибрано і нову Управу (головою Ігор Федів).

В пятім, шестім і семім дни нарад І. З. З. відбувалися праці комісій, організацій економічної, культурно-суспільної, і редакційної. Над вислідом праць комісій в тих днях переводилася основна дискусія, де і прийнято цілий ряд відповідних резолюцій. Осьмого дня праці, себто 18. VII. перед полуднем, по програмових декляраціях що до будучих завдань і праці як Цесуса так і його членів слідувало святочне закінчення.

І. З. Зїзд перейшов під знаком ділової праці і виказав собою знаменне явище всеукраїнського студентського обєднання. Мимо широкого ідеольогічно політичного вріжничкання делегатів всетаки добачено на сьому зїзді спільний шлях для праці в напрямі оборони і поширення інтересів нашої молодої студіюючої генерації.

Осідок Цесуса як і перед тим є місто Прага. Адреса канцелярії: Прага II улиця Еша 17. Почтова адреса: Центральний Союз Українського Студентства Юніон Нашнеле дес Есоісіешне дес Етудіантс д'Укрейн, Прага II Главна пошта, Прінждка 411.

Частину резолюцій подається да загального відома.

Постанови Зїзду.

Перший звичайний Зїзд Центрального Союза Українського Студентства складає щиру подяку усім тим інституціям та особам, які надіслали чи висловили свої привітання Зїздови і вважають всі ці привіти за доказ уваги зрозуміння та підтримки українського студенства в його змаганнях.

Складає щиру подяку Союзови Українських Студентів „Основа" в Данцігу за товариську гостинність виявлену підчас Зїзду.

Складає щиру подяку і признання установам в Америці: „Т-ву Української Молодіжи" в Ню Йорку, „Обєднанню" в Філядельфії, т-ву „Український Червоний Хрест" в Канаді та усім добродіям-опікунам за їх працю та матеріяльну піддержку нашого студенства.

Складає щиру подяку чеському і словацькому народові в особі Пана Президента Т. Г. Масарика за велику поміч українським Високим Школам студентству.

Витає з радістю успішний розвиток Української Господарської Академії в Подебрадах, працю Українського Університету в Празі та відкриття Українського Вищого педагогічного інституту в Празі, які вважає великими культурними здобутками українського народу, та бажає їм і на далі успіху в праці.

Засилає свій товаришський привіт українському студентству на великій Україні та бажає йому зміцнення сил і витревалости.

Стверджує з радістю відпорність українських студентських організацій на Західних Землях України в боротьбі за права української культури а саме високих шкіл і висловлює своє признання та обіцює всестороонну підтримку;

вітає пробудження до організаційного життя українського студентства Північно-Західних Земель України (Волині, Холмщини, Підляшша та Полісся), а саме перший Зїзд 8. липня 1923 р. в місті Луцьку, вважає створення станової організації цього студентства за справу першорядної ваги, висловлює побажання при скоординованню праці цього студентства з „Профорусом" на основах взаїмного порозуміня і закликає українське студентство Галичини до найактивнішої помочі Північно-Західним Землям;

вітає навопоставші українські студентські організації в Філядельфії, Будапешті, Кенігсберґу, Альбурзі, Мітвайці та Вінсфорді і бажає їм найкращого розвитку.

ДОПИСІ

ЛІТА ФОЛС, Н. Й.
На „Рідну Школу".

В суботу, 4. серпня, українська громада в Літа Фолс уладила представлення „Наталка Полтавка", із якого дохід призначила на „Рідну Школу" у старім краю.

Помимо того, що спека була не абияка, галя була виповнена по береги. Режісер д. Цупський, подбав, що вистава наші найстаршої драми випала справді знаменито.

Ролю Наталки відіграла Олена Пухарівна так гарно, що чарувала усіх своїм голосом і грою. Не дивно, що публика нагороджувала її горячими оплесками. Так само д. Карпович в ролі Возного і д. Карповічева, як Терпелиха, виявилися з своїх ролів, як не моря лучше. Розуміється такі досвідчені актори, як д. Смеречинський і другі, які вже нераз виступали на сцені, відограли свої ролі Виборного, Миколи і др. прегарно.

Ціла штука була відограна як найкраще і зробила дуже миле враження на всіх.

Треба віддати честь цілій патріотичній громаді в Літа Фолс, яка кріпко держить і високо несе український національний прапор. Тут є свідомі патріоти, які і словом і ділом стараються як найбільше помочи українській справі.

Коби так у кождій громаді на нашій еміґрації, то діло нашої обнови і помочі Україні пішлоби далеко скоршим кроком уперед.

Українець.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
В справі Народного Дому в Підгайцях.

Подається до відома всім інтересованим в справі Народного Дому в Підгайцях, що вже була оголошена сума зібрана на Нар. Дім в Підгайцях („Свобода", ч. 287 з 11. грудня 1922). Всіх грошей зібрано $268.30. О. Кучма додав за тиждень 2.00, Іван Кучма дав 1.00, процентуно нарослo 5.00, разом $276.30. Всіх грошей вислано 264 дол. а решта коштувала посилка. Гроші вислано дня 6. серпня 1923 через аґенцію Григорія Кунашевського, ч. посвідки 43832-33-34.

Заразом повідомляю всіх інтересованих, які хотіли помочи в будові Нар. Дому в Підгайцях, нехай датки посилають на руки своїх знакомих, а вони там доручать комітетови в Підгайцях. Підгайцьких єсть богато, а жертви зложили заледви 60 осіб. За таку малу суму Нар. Дім не може бути, а його треба і то конечно треба. Еще раз прошу: не забувайте на так важну справу. Посилайте на руки своїх знакомих в Підгайцях, а вони там доручать комітетови, бо наш комітет в Ню Йорку був тільки часовим і по вислано грошей розійшовся.

О. Кучма, секретар.

Нова книжка.

ЖИДИ І НАРОДНЄ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ

Написав Михайло Тимофів.

Книжка обіймає 66 сторін 8-ки, видана у Відні, накладом видавництва Йоганбор. Ціна 40 центів, з пересилкою 45 центів.

Можна дістати в книгарні „Свободи".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

„Слово Польське" містить статтю про українське шкільництво в Дрогобиччині, в якій між иншим пише:

Серед польського громадянства Дрогобиччина збуджується затрітоженя в приводу надмірного розвитку українського шкільництва на нашім терені. [illegible] народні школи [illegible] австрійські [illegible] [illegible] [illegible]

УКРАЇНСЬКІ ОБРАЗИ

Галичина, Крим, Донеччина, Кубань-Підкавказзя, Полісся.

Ледви чи є де на світі національна територія, якої окраїни мало таку величезну вагу для цієї території, як се має місце на Україні. Та ледви чи є де на світі нація, яка так мало була б сама сеї ваги і так мало чинила свої окраїни як у Україні.

На всіх краях своєї маєм, у кожна так українські землі. На заході — Галичину, на півдні — Крим, на сході — Донеччину, на північнім сході — Кубань-Підкавказзя, на півночи — Полісся. Кожда із сих земель має для України спеціяльну вагу і ціну. А всі вони доповняються в одну цілість. Цілість: національно-господарську.

Галичина має для України під історично - національним виглядом вагу. Не менш важна вона і з економічно-господарського становища. Велич сеї ваги зрозуміє тільки той, хто дає собі справу з двох річий: 1) з величезного значіння, яке у сучасним господарськім житті людства має нафта, і 2) що саме українська Галичина під оглядом продукції нафти — нехтьки найбогатший край Европи, але що галицький Борислав — поруч Кавказу і Північної Америки — займає третє місце в світовій продукції нафти взагалі.

Високоцінили Галичину наші сусіди. Та як цінить її сучасна Україна? Аж надто вимовною відповідю на отсе питання є відомий варшавський пакт із 1920 р.

Як инакше цінила Галичину стара Україна Вел. Кн. Володимира Великого і Вел. Тетьм. Богдана Хмельницького! Пригадаймо тільки особисті походи до нашого краю з метою визволити його з під чужого панування та прилучити до Української Держави. Походи, з яких перший приніс здійснення замірів Великого Збирача українських земель, а здійснити закіх заміри походови Великого Богдана перешкодив — український степ.

Друга окраїна земля України — се Крим. Чи треба тратити богато слів на доказ того, яке значіння має він для України? Вистарчить з увагою глянути на карту Европи, щоби переконатися аж надто наглядно, що: 1) „Планетарне положення України вирішене Чорним Морем, яке, сим способом стає географічною, політичною і господарською основою сеї землі". 2) „Доляж сього моря у всіх трьох (згаданих вище) напрямках — то передумова розвитку цілої України. А ключ України до Чорного Моря — се Крим.

Так! Україна без Криму — се Україна без ключа до Чорного Моря, се те саме, що Україна без Чорного Моря. Без воєнної і торговельної фльоти, без морської торговлі, без вільного шляху до широкого світа. Се Українська Велика Швайцарія, віддана під економічним оглядом на ласку і неласку своїх сусідів — самих своїх історичних „приятелів".

Вагу Чорного Моря, вільних рухів по ньому і вільного виходу з нього відчували вже в перших початках істнування старої Української Держави над Дніпром. Свідчать про се українські походи на береги Чорного Моря і на Крим, а також на чорноморський Гібральтар — Царгород — походи морські (инр. Олега) і суходолом (Святослав, Володимир й ин.) Походи, яких мета було промостити шляхи у українській торговлі, які вже тоді Україна вміла цінити як слід.

Та як мало розуміння всього того в українського покоління поч. XX. ст.! Свідчить про се виконо инр. наша добровільна резиґнація з Криму в 1918 р. Резиґнація, яка сучасному українському поколінню виставила під оглядом державного будівництва сумне свідоцтво без прикладного дилетантства.

Третя з чорги українська Україна — се Донеччина.

„Україна має тільки одні поклади вугля в Донецькім басейні, але ці поклади вугля належать до найбільших і найбагатших в Европі. Їх обшар досягає 23.000 квадратних кільометрів, річна продукція (1911) виносить 203 міліони метричних сотнарів, себто 70 процент всеї продукції вугля цілої російської імперії. Для добування коксу надається ся в Росії майже виключно тільки донецький вугіль". Коли візьмімо ще під увагу, що в безпосереднім сусідстві Донецких вугляних покладів знаходяться на Україні великі поклади залізної руди (Кривий Ріг на Херсонщині), та що оба згадані сирівці — вугіль і залізо — є нині головними основами великого промислу, то матимемо потяжне про те, якою безцінною просто перлиною серед українських окраїн є Донеччина. Перлиною — перед якою зоріє щойно світла будучина українського Манчестеру.

Кубань — найбільш на північний схід висунена українська земля — відома в нас загально тільки як край кубанських козаків, нащадків переселених туди по зруйнованню Січи Запорожців. Та мало хто знає проте, що українське Підкавказзя, подібно як і українське Підкарпаття, се так само нафтові поля, які майже дорівнують богатством галицьким нафтовим полям. Свідчить про се наглядно статистика нафтової продукції Кубані-Підкавказзя. І так, коли продукція нафти в українські Галичині 1914 р. виносила 14.9 міліонів метричних сотнарів, то продукція нафти на українськім Кубані-Підкавказзю (Грозний і Майкоп) виносила в 1910 р. 12.6 міліонів метричних сотнарів. Отже - Кубань-Підкавказзя — се другий великий український різервуар нафти, положений — як би на точно — на другім, протилежнім краю України, у безпосереднім майже сусідстві українського промислового району на Донеччині.

В кінці — легковаженнє та недоцінюване загально північне Полісся. Та чи слід нам легковажити й недоцінювати країну споконвічних, дімучих лісів — тоді, коли чужі, недавні Німці, а нині Польща, тягнуть з нашого Полісся грубі зиски, вивозячи з нього масово дерево? І тоді, коли Україна така небогата вже лісами і деревом, а передовсім — Велика Україна.

Колись, ще у 2-ій половині XVI. ст. на Україні шуміли розкішнісконвічні ліси, повні по береги всілякої звірини, багаті ріками, в яких були неймовірна кількість риб і т. д. Читаючи инр. подорожні мемуари Мілаєра, що мандрував в тих часах через Україну й який до: Michael Klun, 202 Park Avenue, Brooklyn, N. Y. 93-94

ПОШУКУЮ Андрея Штефанишина з села Дорощіка, пов. Заліщики, Га-Має перебувати в Парані. Хтобі-що знав або він сам, нехнну зголоситися до: Hryhory Bedeluk, 865 E. 67th St., Cleveland, Ohio. 93-94

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ „ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"

Українці! Прочитайте нову книжку „При битій дорозі"! Це оповідання з часів війни покаже вам ясно, чому ми втратили свою державу і як її добути. У ньому опишуються, що українські селяни є основою нашої сили та що вони зберегли цілою стару культуру нашого народа. Всеукраїнське порозуміння добудує нас до кінця, коли за підвалину нашої державности візьметься добробут хліборобського стану.

В цьому такий: Поворот до рідного дома; Дома і на чужині; У ковалі Мартина; Тяжкі сільський рай; Кер-ніна біля ґнезда; Неділя на селі; Зі молотком; Юрко; Грім з ясного неба; Мамаї; На першій осені; Перші вовні; Мадяри в селі; Смерть і по горах; Селянське сонце; Ми-ж ті-ж; Возуть рамешах; Битва; Сліди цілярської забави; Кубанці в селі; Сальдо обсуждені; Ми-ж роботі; Шпигуни; Аллах; Гірні дами; Маленький метла; Святий Вечір; Покутуюча душа; Схавка за силаєм; Лиха вістка; Весна; У шинкарні; Весілля; Відворот російської тиші; Вертають „свої"; Під сумом; Розбиті душі; В табор; Відгук російської революції; При битій дорозі.

ЦЯ КНИЖКА КОШТУЄ РАЗОМ З ПОЧТОЮ УСЬОГО 85 ЦЕНТ.

Замовляє: „СВОБОДА", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРА НАРОДА до пошиття бучерського штору зі нема потрібними знаряддями, в добрім положенню, або на продаж бучерські знаряддя. Ціна писка згодна. Голосити: 92-93 J. P. ZADORETSKY, 360 Wyth Ave., Brooklyn, N. Y.

УКРАЇНСЬКА ГР. КАТ. ПАРОХІЯ пошукує учителя-дяка-ігра, що поміг при науку шкільних дітей 2 годині вечером, дзгляда би церкви і парафіяльного дому, робив порядки, лавка в бодарах і т. д. знакомі музику, головно тру на скрипцях, мають перешкоду. Платня після умови. Голосить ся на адресу: „Janitor" c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 92-94

ЯКОУЧИТЕЛЬ з повним фаховим знанням прийме посаду в українській парохії. Зголошення з услівєм проситься слати на адресу: Данило Стедик, 2334 West 7th St., Cleveland, O. 92-93

НА ПРОДАЖ ґроверіз і делікасеєн штор. Дуже добра нагода для людини готовиці. Штор з помешканнєм і мебелями. Рент $30, Інтерес добре вироблений між своїми людьми. За невіліть-ручимо. J. B., 667—6th Avenue, Brooklyn, N. Y. 93-94

НА ПРОДАЖ добрий інтерес. Рент дешевий з помешканнєм. Голосити ся до: Michael Klun, 202 Park Avenue, Brooklyn, N. Y. 93-94

ПОШУКУЮ Андрея Штефанишина з села Дорощіка, пов. Заліщики, Га-Має перебувати в Парані. Хтобі-що знав або він сам, нехнну зголоситися до: Hryhory Bedeluk, 865 E. 67th St., Cleveland, Ohio. 93-94

ФАРМИ!

ФАРМА НА ПРОДАЖ

ФАРМА 53 АКРІВ, 30 акрів орного поля, решта пасовисно і будівничий ліс, сад, річка коло дому, дім новий на 8 кімнат і чотири другі забудовання, школа при фарми, 2 корови, 1 гарний кінь, 200 курий, 5 безрог, близько міста. Ціна $2400, готівкою $1200.
P. OWDY,
184 Avenue A, близько 12. улиці, New York City 91-96

ФАРМА В НЮ ДЖЕРЗИ, недалеко Ню Йорку, 68 акрів, 30 акрів орного поля, решта пасовисно і ліс, гарний дім і пять других будинків, гарний молодий сад, річка, 2 корови, 2 коні, 2 безрогих, 120 курий, все потрібна машинерія і ґазолінний індиґ. Ціна $3800, готівкою $1600.
S. POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City 91-96

ФАРМА 61 АКРОВА, з чого 15 акрів трубого ліса, земля чорна, рівна і без каміння, будинки добрі, дім на 9 кімнат з водою і пливницею, 6 корів, 2 коні, 300 курий, машинерія, 5 акрів картофлів, 4 акри кукурузи, 7 акрів з жита, 25 тонів сіна і великий город. 3 милі від міста і коло, при стейтовій дорозі. Спродаю через ніщо, що дорожю не властителя. Ціна $3.300 готівкою $1500, як за готівку то за $3.000. P. KIMKO, P. O. Box 592, Broadalbin, N. Y. 92-93

ЗАМІНЮ 50 АКРОВУ-ФАРМУ в Мішіґен за автомобіль або добру лоту. Нема довгу. Також добра фарма в Англії, добрий дім, барна, все за $3000, готівкою $700. Продаєть Seniutowych, 236 E. 2nd Street, New York City. 93-95

ROYAL MAIL

Часті відплати межи НЮ-ЙОРКОМ І ГАМБУРГ за нових великих чуловий „О" кора блят, Модерні під кождий розмір

OHIO, ORCA, ORDUNA, ORBITA

До Европи	ЦІНИ	З Европи	
2-га кл.	3-та кл.	2-га кл.	3-та кл.
ГАМБУРГ			
$130	$103.50	$130	$102.50
КИТВ			
$150	$116.50	——	$116.50
ХАВКІВ	$116.50	——	$116.50

Цілковито приватні кабіни в 3-ій клясі

ВАЖНЕ! Не тратіть часу купити шиф-карти для Вашої родини в Европі. Нова квота отвирасть 1-го липня. Голосіть до агентів або

The Royal Mail Steam Packet Co., 16 Broadway, New York City

ДИПЛОМАТИ, дипкарти, справи старокраєві найскорше, найзнаньше полагоджує Кінцеріз Потрібна.
T. J. HRYCE CO.,
720 S. 4th Street,
PHILADELPHIA, PA.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

КОСИ! На днях отримали ся з Відня коси, з найвищої клепаної і добре гартованої сталі, довгі 22 цали, дають вовсім фунтів, ціна з пересилкою $3.00. Церисть до коси 50 цент. Стальний молоток 60 ц. Бабка 60 ц. Брусок 25 ц. Замовання посилайте враз з грішми на адресу:
UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

Український Лікар С. КАУФМАН хронічні внутрешні слабости
311 EAST 7th ST., NE YORK
Приймає від 1. до 8.30 веч.
Новий офіс в Асторія, Л. Ай.
438 6th AVENUE, ASTORIA, L. I.
Приймає від 9.30 рано до 12. пол.
Telephone: Astoria 2572

Tel. Stuyvesant 2997
ДР. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ
переніс свій офіс на
215 SECOND AVE., NEW YORK
між 13. а 14 улицею
Приймає дня від 9—12; 6—8
В неділю від 9—1.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРТ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і повнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Ейві
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9 до 1 рано і від 6 до 8 вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і нервових недуг, висилення нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги. Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place
Години від 9 рано до 8 вечер.
В неділі від 9 рано до 4 попол.

ПЕТРО ЯРЕМА
ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЬ, ХРЕСТИНИ І ІНШІ ПРУГІ ЗАБАВИ
129 E. 7th St., New York City
Telephone: Orchard 2568.

25% ОПУСТУ!!!

СЛІДЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає

Сьогодні українські книги, як народ, як сильна стать нашої нації, являються се оригінії, — і читання книжок, бо не маємо грош на відкриваємо серці літератури, як нашого часу на читання книжок, не можемо, можемо не посвятні потреби, на дуже стиль до і відкриваємо високи від нашого народа.

Наш народ, наприклад, що ще не, ми сьогодня стать вісім національно, являються се оригінії, — і читання книжок. Бо не маємо грош на відкриваємо серці літератури, як нашого часу на читання книжок, не можемо, можемо не посвятні потреби, на дуже стиль до і відкриваємо високи від нашого народа.

Наш народ, наприклад, що ще не, ми сьогодня стать вісім національно, являються се оригінії, — і читання книжок. Бо не маємо грош на відкриваємо серці літератури, як нашого часу на читання книжок, не можемо, можемо не посвятні потреби, на дуже стиль до і відкриваємо високи від нашого народа.

АЕ СИЛОВИТІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЙНИСТЬ — ТАМ СИЛА!

Наш народ, „Свобода" (Українського Народного Союза) зробила богато для просвіти українського народа, на часу свого існування. Нехайно і на дальше Українці покажуть її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і Европі і Канаді.

Інструктивне українське письменство в житєвім, др. М. Гудовського	35
Національні мелодії Данила де Леон і Лемкова В. Дебко	1.50
Безкоштовне видавище Марка Вовчка	25
Історія Доротки біля з науковою Дж. Кеннерс перекладу з англійського М. Павлик	20
Історія Ґреції та Риму для школи в самоврях, з 46 малюнками й 3 мапами, написав М. О. Ковальський	1.50
Історія заложення Заучених Держав Північної Америки. — Самоти. — До тих, що сміються з нас. — Як Сашко просив по почі (вільна по-ро бурлі з науковою Дж. Кеннерс на землі (індійська казка). — Свати. — Дні і ночі, стихи і поеми	65
Історія Московщини до часів Великого Петра	15
Історія Наполеона Великого	60
Історія французької революції	60
Історія паризької комуни	15
Історія про Гарпу, Магельону, оповідання з давних часів. (Про Гарпу з Гальмиці, Магельона і Ґрисельду)	15
Історія про Луїзу Залізняка, Ів. Нечуй-Левицького	25
Історія про Данила Нужника	20
Історія про Ярему Вишневецького	20
Історія Ілля Муромця, оповідання	30
Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Кониський, з додатком географії	40
Історія української громади в Раштаті, нап. Олексій Кониський, з біоґрафією	1.75
Кайдаш (Кайдашева сімейка), оригінальний роман, перший з трилогії в чотирох томах з 180 малюнками, 204	60
Іванко Вільгельм Гауфа, з 86-ма малюнками, частина перша (дитячі казки)	60
Іванко Вільгельм Гауфа, з 86-ма малюнками, частина друга (дитячі казки)	60
Ілля про Ілля, оповідання, І. Нечуя-Левицького	10
Ілляшкин сіна, розмір Ілля Ілляшкина